

Scenariusz lekcji:

Tekściarze - autorzy tekstów polskich piosenek

Grupa wiekowa:

klasy VII-VIII szkoły podstawowej, szkoła średnia

Czas:

1 godzina lekcyjna

Cele:

Cele ogólne:

- Kształtowanie nawyku uważnego słuchania i wyciągania wniosków z przeczytanego tekstu.
- Przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z dawną polską piosenką rozrywkową

Cele szczegółowe (operacyjne):

Wiedza:

- uczeń zna najważniejszych autorów tekstów piosenek polskich

Umiejętności:

- uczeń potrafi rozpoznać wybrane utwory polskiej muzyki rozrywkowej z dawnych lat i zidentyfikować ich wykonawców
- uczeń rozpoznaje autorów tekstów najbardziej znanych polskich piosenek

Postawy:

- uczeń dostrzega wartości przekazywane za pomocą piosenek i ich tekstów
- uczeń rozumie, że polska muzyka jest istotna dla tożsamości kulturowej - uczeń docenia znaczenie edukacji muzycznej

Materiały dydaktyczne:

- fotografie polskich autorów piosenek
- wybrane nagrania polskich piosenek
- teksty piosenek

Przebieg lekcji:

Część 1 – wprowadzenie (ok. 5 - 10 minut):

Przedstaw słownikową definicję piosenki.

„Krótki i prosty utwór muzyczny z tekstem, przeznaczony do śpiewania; też: sama melodia albo słowa takiego utworu”

Zapytaj uczniów:

- Z czym kojarzy wam się piosenka? Jakie pierwsze skojarzenie macie z tym słowem?
- Czy wybierając muzykę, piosenki, których słuchacie kierujecie się warstwą muzyczną czy tekstową? Co przyciąga waszą uwagę w muzyce rozrywkowej?
- Czy zastanawialiście się jakie są etapy powstawania piosenki?
- Czy zwracacie uwagę na tekst piosenek? Czy są w nim rymy, jak padają akcenty?
- Czy znacie jakichkolwiek autorów tekstów polskich piosenek?

Część 2 (ok. 20 minut)

Puść fragmenty poniższych utworów oraz po każdym z nich zapytaj dzieci czy znają te utwory, czy znają wykonawcę?

Poproś aby dzieci skupiły się na tekście, na tym o czym te piosenki są.

1. Maryla Rodowicz - *Niech żyje bal* - tekst: Agnieszka Osiecka
2. Zbigniew Wodecki - *Z tobą chcę oglądać świat* - tekst: Jonasz Kofta
3. Wojciech Młynarski - *Jeszcze w zielone gramy* - tekst: Wojciech Młynarski
4. Edyta Górniak - *To nie ja* - tekst: Jacek Cygan

Po przesłuchaniu każdego z fragmentów piosenek (zadbaj o to by był w nich refren) zapytaj o czym mówił tekst piosenek.

Część 3. (ok. 10 minut)

1. Zaprezentuj uczniom fotografie Agnieszki Osieckiej, Jonasza Kofty, Wojciecha Młynarskiego, Jacka Cygana. (bez opisu zawierającego nazwisko). Zapytaj:

- Czy jesteście w stanie zidentyfikować osobę na fotografii?
- Czy znacie jakieś piosenki, do których tekst został napisany przez podanych artystów?

W razie problemów ze zidentyfikowaniem danej osoby, przybliź uczniom tę postać i jej utwory, zwracając uwagę na to, że są to jedni z najważniejszych polskich autorów piosenek. Agnieszka Osiecka, Wojciech Młynarski i Jonasz Kofta nazywani przez Jeremiego Przyborę „trójcą wieszczów polskiej piosenki”.

część 4. (ok. 10 minut)

Rozdaj uczniom wybrany tekst z prezentowanych wcześniej piosenek. Poproś dzieci o przeczytanie go, następnie zadaj pytania:

- czy tekst jest dla Was zrozumiały?
- poproś aby opowiedziały swoimi słowami jak rozumieją ten tekst.

Zapytaj:

- Czy słuchając współczesnych wykonawców zwracają uwagę na teksty piosenek?
- Czy współcześni wykonawcy poruszają tematy podobne do tych poruszanych przez autorów starszych polskich utworów?

Poproś

- o przygotowanie na następne zajęcia tekstu z utworu któregoś z wykonawców młodego pokolenia oraz o opisanie co Ci się w nim najbardziej spodobało.

Załączniki:

Fotografie:

Jacek Cygan, Źródło zdjęcia: Wiki Commons

Agnieszka Osiecka, Źródło zdjęcia: Wiki Commons

Jonasz Kofta, Źródło zdjęcia: Wiki Commons

Wojciech Młynarski, Źródło zdjęcia: Wiki Commons

Teksty piosenek:

Maryla Rodowicz – *Niech żyje bal* - tekst: Agnieszka Osiecka

Życie kochanie trwa tyle co taniec
Fandango, bolero, be-bop
Manna, hosanna, różaniec i szaniec
I jazda, i basta, i stop

Bal to najdłuższy na jaki nas proszą
Nie grają na bis, chociaż żal
Zanim więc serca upadłość ogłoszą
Na bal, marsz na bal

Szalejcie aorty, ja idę na korty
Roboto ty w rękach się pal
Miasta nieczule mijajcie jak porty
Bo życie, bo życie to bal

Bufet jak bufet jest zaopatrzony
Zależy, czy tu, czy gdzieś tam
Tańcz póki żyjesz i śmiejesz się do żony
I pij zdrowie dam!

Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad bale!
Niech żyje bal!
Drugi raz nie zaproszą nas wcale!

Orkiestra gra!
Jeszcze tańczą i drzwi są otwarte!
Dzień warty dnia!
A to życie zachodu jest warte!

Chłopo-robotnik i boa grzechotnik
Z niebytu wynurza się fal
Widzi swą mamę i tatę, i żonkę
I rusza, wyrusza na bal

Sucha kostucha - ta Miss Wykidajło
Wyłączy nam prąd w środku dnia
Pchajmy więc taczki obłędu, jak Byron
Bo raz mamy bal!

Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad balem!
Niech żyje bal!
Drugi raz nie zaproszą nas wcale!

Orkiestra gra!
Jeszcze tańczą i drzwi są otwarte!
Dzień warty dnia!
A to życie zachodu jest warte!

Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad bale!
Niech żyje bal!
Drugi raz nie zaproszą nas wcale!

Orkiestra gra!
Jeszcze tańczą i drzwi są otwarte!
Dzień warty dnia!
A to życie zachodu jest warte!

Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad bale!
Niech żyje bal!
Drugi raz nie zaproszą nas wcale!

Zbigniew Wodecki - *Z tobą chcę oglądać świat* - tekst: Jonasz Kofta

Z Tobą chcę oglądać świat
Wśród wysokich bładzić traw
Wtedy to wszystko to, to co widzę, czuję
Naprawdę jest
Kwitnie sad, powiał wiatr
Tak jak śnieg sypnął kwiat
Wszystko to naprawdę jest

Z Tobą chcę oglądać świat
Jaki piękny księżyc, patrz
Widzisz to, to co ja, jakie to jest proste
Wystarczy być
Jaki świt, jaki blask, jaki śpiew, jaki ptak
Wszystko to, to wszystko w nas

Gdy ty i ja, cały świat jest dla nas
Gdy ty i ja
Zapach łąk, plaży piach, nocy mrok
Światło dnia
Wszystko to, gdy ty i ja

Wiem to, czuję, życie mnie nie mija
Obok Ciebie ważna każda chwila
Żyję znów, gdy jesteś tu
W obłoku snów
Piękny świat dziś znów ma sens
Naprawdę jest to takie proste

Spójrz jak wszystko się niezmiennie zmienia
Nigdy dosyć tego zachwycenia
Widzisz spójrz, znów zakwitł bez
To wszystko jest
Znów widzę sad, kwitnący sad
Gdy płatków śnieg na nasze głowy spadł

Z Tobą chcę oglądać świat
Jaki piękny księżyc, patrz
Widzisz to, to co ja, jakie to jest proste
Wystarczy być
Jaki świt, jaki blask, jaki śpiew, jaki ptak
Wszystko to, to wszystko w nas

Gdy ty i ja, cały świat jest dla nas
Gdy ty i ja
Zapach łąk, plaży piach, nocy mrok
Światło dnia
Wszystko to, gdy ty i ja

Z tobą chcę oglądać świat
Wciąż niezmiennie zmienny
Z tobą chcę oglądać świat
Co dzień niecodzienny świat

Wojciech Młynarski - *Jeszcze w zielone gramy* - tekst: Wojciech Młynarski

Przez kolejne grudnie, maże człowiek goni jak szalony
A za nami pozostaje 100 okazji przegapionych
Ktoś wytyka nam co chwilę
W mróz czy w upał, w zimie, w lecie
Szans niedostrzeżonych tyle
I ktoś rację mam, lecz przecież

Jeszcze w zielone gramy, jeszcze nie umieramy
Jeszcze któregoś rana odbijemy się od ściany
Jeszcze wiosenne deszcze obudzą ruń zieloną
Jeszcze zimowe śmiecie na ogniskach wiosny spłoną
Jeszcze w zielone gramy, jeszcze wzrok nam się pali
Jeszcze się nam pokłonią ci, co palcem wygrażali
My możemy być w kłopotcie, ale na rozpaczy dnie
Jeszcze nie, długo nie

Więc nie martwmy się, bo w końcu
Nie nam jednym się nie klei
Ważne, by choć raz w miesiącu mieć dyktando u nadziei
Żeby w serca kajeciku po literkach zanotować
I powtarzać sobie cicho takie prościuteńkie słowa

Jeszcze w zielone gramy, jeszcze nie umieramy
Jeszcze się spełnią nasze, piękne dni, marzenia, plany
Tylko nie ulegajmy przedwczesnym niepokojom
Bądźmy jak stare wróble, które stracha się nie boją
Jeszcze w zielone gramy, choć skroń niejedna siwa
Jeszcze sól będzie mądra, a oliwa sprawiedliwa
Różne drogi nas prowadzą, lecz ta która w przepaść rwie
Jeszcze nie, długo nie
Jeszcze w zielone gramy, chęć życia nam nie zbrzydła
Jeszcze na strychu każdy klei połamane skrzydła
I myśli sobie Ikar, co nie raz już w dół runął
"Jakby powiało zdrowo to bym jeszcze raz pofrunął"
Jeszcze w zielone gramy, choć życie nam doskwiera
Gramy w nim swoje role, naturszczycy bez suflera
W najróżniejszych sztukach gramy, lecz w tej co się skończy źle
Jeszcze nie, długo nie

Jeszcze...
Jeszcze...
Jeszcze...
Jeszcze...
Jeszcze...

Edyta Górniak - *To nie ja* - tekst: Jacek Cygan

Świat mój tak zwyczajny
Pod niebem biało-czarnym
Ludzie są wycięci z szarych stron
Ze środka ksiąg

Piękni są z romansu tła
Zmęczeni tylko z gazet
A ja ... jestem białą, czystą kartką
Pośród Was

To nie ja byłam Ewą
To nie ja skradłam niebo
Chociaż dosyć mam łez
Moich łez, tylu łez
Jestem po to, by kochać mnie

To nie ja byłam Ewą
To nie ja skradłam niebo
Nie dodawaj mi win
To nie ja, to nie ja
Nie ja!
... Jestem Ewą

Niebo wieje chłodem
Piekło kłania się ogniem do stóp
A ja ... papierowa marionetka, muszę grać

To nie ja byłam Ewą
To nie ja skradłam niebo
Chociaż dosyć mam łez
Moich łez, tylu łez
Jestem po to, by kochać, wiem ...

Zanim w popiół się zmienię
Chcę być wielkim płomieniem
Chcę się wzbić ponad świat
Hen
Ogrzać niebo marzeniem

To nie ja pragnę zła
Nie ja!

Sugerowane wykonania utworów:

Maryla Rodowicz – *Niech żyje bal*

https://www.youtube.com/watch?v=CDNjA_xRW_U

Zbigniew Wodecki - *Z tobą chcę oglądać świat*

<https://www.youtube.com/watch?v=7BusTxnFRH8>

Wojciech Młynarski - *Jeszcze w zielone gramy*

https://www.youtube.com/watch?v=TniEe4ay_0Y

Edyta Górniak - *To nie ja*

<https://www.youtube.com/watch?v=PL5rmmppiHp8>

Bibliografia

Słownik Języka Polskiego PWN:

<https://sjp.pwn.pl/slowniki/piosenka.html>

Janusz R. Kowalczyk - *Tekściarze*, Culture.pl

<https://culture.pl/pl/artykul/teksciarze>

Janusz R. Kowalczyk - *Piosenka literacka*, Culture.pl

<https://culture.pl/pl/artykul/piosenka-literacka>

Michalski Dariusz, Trzysta tysięcy gitar nam gra. Historia polskiej muzyki rozrywkowej lata 1958–1973, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2014